

Rutte

een vervelende bijwerking van uw voorstel.

Staatssecretaris **Rutte**: Nee, dat tweede verwacht niet. Het zal altijd moeten gebeuren in nauwe samenwerking met de hulpverleningsinstanties en je zult moeten voorkomen dat mensen het geld voor die rommel op een andere manier weten te verkrijgen. Dat kan natuurlijk niet gebeuren.

Ten aanzien van de eerste vraag zou ik willen zeggen dat daar wat mij betreft het gemeentelijke maatwerk geldt. Ik zou mij heel goed kunnen voorstellen dat gemeenten zeggen: in plaats van je die uitkering te geven, zorgen wij ervoor dat je voor een bepaalde periode een plek hebt om te slapen en dat je te eten krijgt. Welnu, dat gebeurt nu ook al in veel gevallen. Wethouder Oudkerk te Amsterdam had het van de week in de krant over zo'n 1100 mensen in Amsterdam die al op zo'n manier, maar dan op vrijwillige basis, bediend worden. Wat ik wil, is dat je het in die enkele gevallen kunt opleggen waarin mensen weigeren eraan mee te werken, mensen van wie je zeker weet dat, het geld eenmaal gegeven zijnd, het probleem voor hen alleen maar erger wordt.

Ik zou u, mevrouw Kant, en andere Kamerleden graag uitnodigen om eens met mij mee te gaan naar één van de kantoren van de sociale dienst in Rotterdam waar de uitkeringen plaatsvinden aan de dak- en thuislozen. Dan zie je dat een heel grote groep van deze mensen, hoewel in een moeilijke situatie verkerend, prima in staat is om het geld zelf te besteden, maar dat er daarnaast wel degelijk mensen bij zijn die er om de hoek meteen drugs voor kopen. Het gaat om die laatste groep en om het mogelijk te maken dat voor die groep gezegd kan worden: wij gaan jou dwingend opleggen om het in natura te ontvangen.

Mevrouw **Kant** (SP): Het gaat mij om het volgende en blijkbaar begrijpt u dat niet zo goed. U zegt iedere keer: het gebeurt op basis van vrijwilligheid. Dat is nu net het essentiële verschil tussen wat u voorstelt en wat goede oplossingen zijn. Op basis van vrijwilligheid woonruimte geven en aan andere problemen van mensen werken die dakloos zijn: dát zijn goede oplossingen. Maar het

probleem is dat juist dáárvóór te weinig geld is uitgetrokken door dit kabinet. Het dak boven het hoofd voor deze mensen is er gewoonweg niet, maar u wilt aan de andere kant wel hun uitkering afpakken en dan onder dwang iets doen. Zorg er toch eerst eens voor dat die mensen een dak boven hun hoofd hebben! Dat lijkt mij de eerste stap naar een oplossing voor deze mensen, maar die plekken zijn er niet.

Staatssecretaris **Rutte**: Ik geloof dat u nu dingen door elkaar haalt. Wat aan de orde is, naar mijn gevoel, is dat de gemeenten in staat moeten zijn deze beslissing te nemen in gevallen waarin een persoon niet in vrijwilligheid wil meewerken en van wie de hulpverleningsinstanties en de deskundigen van de sociale dienst zeker weten dat betrokkene verder maatschappelijk afglijdt als de uitkering in geld uitgekeerd blijft worden. In zulke gevallen moet de gemeente kunnen zeggen: dan dwingen wij je om de uitkering in natura te ontvangen. Er wordt daarbij niet aan de norm gekomen, want de persoon krijgt nog steeds precies waar hij recht op heeft. Waarom wil ik dit zo? Dat is omdat ik staande houd dat dit socialer is dan het beleid van nu, waarbij je zeker weet dat die mensen verder maatschappelijk afglijden. Waarom zouden wij dat laten gebeuren? Het gaat hier om een plicht die wij gezamenlijk hebben. De persoon heeft die uitkering en heeft daarmee ook de verplichting er alles aan te doen om uit de uitkeringssituatie te geraken. Ik vind in zo'n geval dat het zeker passend is om deze extra bevoegdheid in te bouwen.

De heer **Aptroot** (VVD): Begrijpen wij de staatssecretaris goed dat hij juist dat wil regelen wat bijvoorbeeld mevrouw Kant ook wil, namelijk een dak boven het hoofd? En zegt hij derhalve: dat kunnen wij alleen regelen, als wij de mensen ervoor behoeden dat zij hun uitkering meteen aan de verkeerde zaken uitgeven en ervoor zorgen dat eerst de huur wordt betaald en dat er geld voor eten is en dat er vervolgens een gedeelte vrij besteedbaar is? Wil hij juist dát op deze manier door gemeenten laten regelen?

Staatssecretaris **Rutte**: Ja, dat is in de kern natuurlijk hetgeen daarin meespeelt, namelijk dat gemeenten

dat graag zouden willen. Zij zouden graag die bevoegdheid hebben, maar zij hebben die bevoegdheid op dit moment niet. Nogmaals, de uitkering brengt met zich mee dat je er alles aan doet om daar weer uit te komen. Nu, deze mensen glijden steeds verder af. Het gaat om een kleine groep mensen. Veel van deze mensen doen gelukkig al vrijwillig mee in dit soort projecten. Het gaat om de mensen die dat niet willen en van wie je zeker weet dat je nog tot in lengte van jaren die uitkering kwijt bent, waarbij die mensen steeds verder in de ellende komen. Ik vind het niet sociaal om in zo'n geval die situatie te bestendigen.

Vragen van het lid Vergeer-Mudde aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over sponsoring van scholen.

De **voorzitter**: Ik merk op dat het bekend is dat over dit onderwerp een initiatiefwetsvoorstel is ingediend door mevrouw Dijkstra en dat de inbreng voor het verslag bij dat initiatiefwetsvoorstel volgende week is, de 22ste mei. Dit betekent dat ik er uiteraard van uitga en er ook op zal letten, dat de vragen naar aanleiding van een actuele media-uitzending de voorbereiding van dit wetsvoorstel niet zullen doorkruisen.

□

Mevrouw **Vergeer-Mudde** (SP): Voorzitter. Vorige week opende het Parool met een foto van de plenaire zaal van de Tweede Kamer die geheel omgetoverd was tot reclamezuil. De tekst daarbij luidde: "De toekomst van het adverteren." Het was een trucagefoto. Op scholen begint dit beeld echter steeds normaler te worden zoals gisteren duidelijk werd in een uitzending van Nieuw Economisch Peil. In dat programma werd aandacht besteed aan het Project /21. Dat project kost 5 mln euro, waarvan 1 mln door bedrijven is betaald.

De regering zegt dat scholen genoeg geld krijgen om goed onderwijs te bieden; ouderbijdragen en sponsors mogen alleen gebruikt worden voor extra's. Daar wringt de schoen! In het genoemde programma zagen wij Toshibacomputers leveren en Ahrendmeubilair. Volgens mij zijn dat geen extraatjes meer; computers en meubilair zijn gewoon

Vergeer-Mudde

nodig voor het geven van goed onderwijs. Ook zagen wij uiterst dubieus lesmateriaal van Schiphol over geluidshinder.

De minister vindt het allemaal prima. Zij wijst op het convenant en stelt dat de ouders maar moeten ingrijpen als zij bezwaren hebben. De school is echter geen markt. Laten wij het onderwijs vrijwaren van commercie en laat de overheid voldoende eigentijds en aantrekkelijk lesmateriaal betalen.

Ik wil de volgende vragen stellen:
- Wat vindt de minister ervan dat bedrijven computers en meubilair leveren aan scholen? Behoren deze zaken niet tot het gewone onderwijs waarvoor de minister verantwoordelijk is?

- Wat onderneemt de minister als blijkt dat een school in strijd met het convenant handelt?

- Wat vindt zij ervan als scholen lesmateriaal gebruiken dat eenzijdig voorlicht, bijvoorbeeld over Schiphol, of dat leerlingen op de basisschool een verkeersdiploma krijgen, bijvoorbeeld van Renault?

De **voorzitter**: Mijn opmerking over het wetsvoorstel is natuurlijk ook aan het adres van de minister gericht. Ik realiseer mij dat ik daarmee de beantwoording niet gemakkelijker maak!

□

Minister Van der Hoeven: Voorzitter. U maakt daarmee de beantwoording inderdaad niet gemakkelijker, maar laat ik een poging doen.

Ik heb begrepen dat mevrouw Vergeer met name haar vragen stelt naar aanleiding van een televisie-uitzending van gisteravond. Ik zie dat mevrouw Vergeer dat beaamt. Die uitzending was echter een herhaling van een televisieprogramma van 6 januari 2003. De actualiteit is dus iets anders dan hier wordt gesuggered!

Het eerste convenant dateert van 1997. De toenmalige staatssecretaris heeft geconstateerd dat het op een aantal punten niet werkte. Dat is de reden dat er begin 2002 een nieuw convenant is afgesloten over sponsoring. Daarin is een aantal zaken vastgelegd.

Juist omdat er op een aantal punten sprake was van onbekendheid met het convenant, is afgesproken daarop een communicatie-strategie los te laten. Dat is ook

gebeurd; niet alleen door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, maar ook door de Nederlandse katholieke oudervereniging, de Oudervereniging voor algemeen bijzonder onderwijs, de Vereniging ouders en co, de Vereniging voor openbaar onderwijs etc. Zo'n stuk of tien organisaties houden zich bezig met dat convenant. Zij geven onder andere aan wat de wettelijke regels zijn waaraan scholen zich moeten houden. Die wettelijke regels zijn vastgelegd in de Wet op het primair onderwijs en in de Wet op het voortgezet onderwijs. Sponsorbeleid moet in het schoolplan en in de schoolgids komen en het schoolplan is onderworpen aan het instemmingsrecht van de MR.

Mevrouw Vergeer vraagt hoe het zit met het leveren van materiaal zoals pc's en meubilair. Dat materiaal moet sowieso geleverd worden, daar gaat het dus niet om. Het gaat om de vraag, hoe het met de betaling zit. Het is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de school en dus ook van de ouders in die school, om ervoor te zorgen dat de wettelijke maatregelen die wij hier met elkaar hebben genomen, gehandhaafd worden.

Mevrouw Vergeer-Mudde (SP): Voorzitter. De minister zegt dat het de verantwoordelijkheid van de ouders is om erop toe te zien dat het convenant wordt nageleefd. Waarom wil zij de ouders een dergelijke rol laten spelen? Het convenant is afgesloten omdat er regels moeten zijn. In de regels staat dat er geen reclame op de lesmaterialen mag staan. Dat was hier wel het geval. Het logo van Toshiba was constant in beeld. Renault stond vermeld op het diploma en op het lesmateriaal. Bovendien staat in het convenant dat de continuïteit niet in gevaar mag komen. Dat gebeurt wel, want de scholen die deze sponsors niet hebben, hebben ook die mooie spullen niet.

Minister Van der Hoeven: Voorzitter. We praten langs elkaar heen. De teneur van mijn opmerking was dat in de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs is vastgelegd dat het schoolplan is onderworpen aan het instemmingsrecht van de medezeggenschapsraad. In dat schoolplan moet het sponsorbeleid worden

vastgelegd. Dat staat dus los van het convenant.

De inspectie moet toezien op het naleven van de wettelijke voorschriften. We hebben daar scherpe regels over uitgevaardigd. Daar vinden we elkaar misschien wel. Dat is echter iets anders dan het convenant als zodanig. Omdat een aantal zaken met betrekking tot het convenant onbekend was, zijn we gezamenlijk met de organisaties waarvan ik er zojuist een aantal noemde begonnen dit convenant onder de aandacht te brengen. Iedereen heeft een rol als het gaat om het naleven van het convenant. Dat geldt ook voor de ouders.

Voorzitter. Mevrouw Vergeer heeft verder een vraag gesteld over het eenzijdige lesmateriaal. De docenten selecteren het lesmateriaal en gebruiken het. Zij bepalen dus welk lesmateriaal wel of niet in de klassen wordt gebruikt. Dat wordt niet vanuit deze Kamer geregeld. Wij kunnen dat ook niet regelen.

Mevrouw Vergeer-Mudde (SP): U zegt dat er een convenant is, waarin staat dat op lesmateriaal geen reclame gemaakt mag worden. Hoe kunt u dan zeggen dat u het aan de docenten wilt overlaten welk lesmateriaal gebruikt wordt?

Minister Van der Hoeven: Voorzitter. Ook hier praten we weer langs elkaar heen. De vraag van mevrouw Vergeer ging over de eenzijdigheid van het lesmateriaal. Mijn antwoord daarop is dat het aan de docenten is om te kiezen welk materiaal ze gebruiken en welk materiaal niet. Wij regelen dat niet van hier uit.

Een ander punt ging over het beïnvloeden van de onderwijsinhoud. In artikel 5 van het convenant staat dat dit niet mag met sponsoring. Er mag in lesmateriaal en leermiddelen geen reclame voorkomen en er mag geen sprake zijn van onvolledige of subjectieve informatie. Daar doelt mevrouw Vergeer op. Maar het is aan de school en de docenten om de deur op slot te doen voor het gebruiken van dat lesmateriaal. Ik kan de school en de docenten, in geval men dit constateert, alleen maar in overweging geven om de deur op slot te doen. Mevrouw Vergeer heeft op dat punt gelijk. We moeten elkaar houden aan de regels die we gezamenlijk met elkaar hebben afgesproken.

Van der Hoeven

Mevrouw **Vergeer-Mudde** (SP): Voorzitter. De minister begon met de opmerking dat het onderwerp niet actueel was, omdat het in januari al aan de orde is geweest. Dat laat juist zien hoe actueel het onderwerp is. Er wordt in deze Kamer voortdurend door de SP en het onderwijsveld gevraagd om een fatsoenlijke regeling te treffen en sponsoring niet toe te laten. De minister zegt alleen dat zij het aan de docenten overlaat. Zij plaatst de scholen echter in een positie dat zij te weinig geld hebben om mooi lesmateriaal aan te schaffen. Als de scholen dan te langen leste ten einde raad gebruik maken van het lesmateriaal van het bedrijf dat daarmee reclame wil maken, dan keurt zij dat niet af. Ik heb haar nog niet horen zeggen dat zij het afkeurt dat het schoolmeubilair en de computers, een noodzakelijke uitgave voor een school, gesponsord worden. Ik zou haar dat graag willen horen zeggen.

Minister **Van der Hoeven**: U brengt mij nu echt in de problemen. Wij hebben met elkaar afgesproken dat ik niets mag zeggen over het initiatiefwetsvoorstel. Ik zal dat ook niet doen. Als er echter wordt gesproken over een wettelijke basis, dan dwingt u mij om er iets over te zeggen. Wij hebben afgesproken dat wij dat niet gaan doen.

De **voorzitter**: Die afspraak houden we.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Voorzitter. Ik wil even bezwaar maken tegen de opmerking van mevrouw Vergeer dat er in de Kamer niet wordt gesproken over de problematiek, terwijl we vaststellen dat er een initiatiefwetsvoorstel van de PvdA ligt.

Mevrouw **Vergeer-Mudde** (SP): Mevrouw Hamer, u heeft mij dan niet goed begrepen.

De **voorzitter**: Wij gaan geen discussie voeren over de procedure. We hebben de afspraak gemaakt zoals deze is. Ik zie dat er geen vragen meer zijn. Mevrouw Vergeer, u heeft antwoord gekregen op wat u heeft gevraagd.

Mevrouw **Vergeer-Mudde** (SP): Voorzitter. Ik wil graag even reageren op wat mevrouw Hamer zegt. Ik heb gezegd dat het onderwerp in de Kamer al herhaaldelijk aan de orde is

gesteld. Toch moet het weer op de televisie komen en moet er opnieuw aandacht voor gevraagd worden. Daaraan kun je zien hoe groot het probleem is.

Minister **Van der Hoeven**: In aansluiting op hetgeen mevrouw Hamer zei, maak ik hiertegen bezwaar. Over het initiatiefwetsvoorstel is een afspraak gemaakt. Dat komt aan de orde. De aanleiding van de vragen van mevrouw Vergeer is een achterhaalde uitzending die gisterenavond is herhaald.

Mevrouw **Vergeer-Mudde** (SP): De problematiek is niet achterhaald.

Vragen van het lid Eerdmans aan de minister van Justitie over **de uitspraak van de onderzoeker Hans Nelen dat de corruptie bij de Nederlandse overheid veel hoger kan zijn dan wordt aangenomen**.

□

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Ik wil de minister enkele vragen stellen over het RTL-nieuwsbericht van donderdagavond jl., waarin naar voren kwam dat de corruptie bij de Nederlandse overheid veel groter is dan wij denken. Dat bleek uit een onderzoek van de heer Nelen van de Rijksuniversiteit Leiden. Ik vond de reactie van minister Donner nogal vrijblijvend en enigszins relativerend. Hij suste het gemoed. Ik dacht nou net dat wij na de bouwenquête een soort wake up call hadden gehad en nu aan de slag zouden gaan in de strijd tegen corruptie.

De LPF wil dat de minister dit probleem aanpakt. Ik stel daarom drie vragen aan de minister.

1. Is de corruptie bij de overheid inderdaad veel groter dan wij denken?

2. Gaat de minister aan de slag, niet met nieuw onderzoek, maar met maatregelen? De minister kan een voorbeeld nemen aan de manier waarop zijn collega-bewindsman Rutte de fraude met de kinderbijslag aanpakt. Wij denken dat ook dit probleem op die manier kan worden aangepakt. Als de minister maatregelen neemt, welke maatregelen zijn dat dan?

3. De Raad van Europa stelt voor om de kleine corruptie aan te pakken: kleine cadeautjes aan

ambtenaren, kleine gestes waardoor mensen de fout in gaan. De minister kan ook klein beginnen. Is hij een voorstander van een zero-tolerancebeleid in onze strijd tegen de corruptie?

□

Minister **Donner**: Mijnheer de voorzitter. Het is mogelijk dat wij het over verschillende onderzoeken hebben. In het onderzoek dat ik heb gelezen, komt men niet tot de conclusie dat de corruptie groter is dan wij denken, maar dat de corruptie groter kan zijn dan wij verwachten. Volgens dezelfde redenering kan die corruptie dus ook kleiner zijn. De enige conclusie is dat wij een onvoldoende beeld hebben van de corruptie. Zoals ik in de discussie over de bouwenquête al heb aangegeven, wil ik juist een nader onderzoek entameren om dit duidelijker in beeld te krijgen.

Het onderzoek van de heer Nelen biedt geen aanknopingspunt voor de conclusie dat de corruptie groter is. Hij constateert immers alleen maar dat er zo weinig gevallen bekend zijn, dat wij daaraan geen generaliserende conclusies kunnen verbinden.

Er is een aantal maatregelen genomen, zoals aangegeven in de nota Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie. Per 1 juni zal verder de Wet BIBOB in werking treden. Er is ook een reorganisatie van de verklaringen omtrent het gedrag, zodat wij ook die informatie kunnen gebruiken. Als daar aanleiding toe is, ben ik ten volle bereid om verdergaande maatregelen te nemen, maar we moeten weten wat we bestrijden voordat we maatregelen gaan nemen.

In het bedoelde televisie-interview werd mij gevraagd of ik nu iedereen regelmatig wil laten screenen. Dat zijn omvangrijke maatregelen die kosten met zich brengen. Bovendien gaat daarvan de veronderstelling uit dat het systematisch is. Vooralsnog beschik ik niet over cijfers op basis waarvan ik daartoe kan besluiten. Dat is de stand van zaken.

De heer Eerdmans wees op het rapport van de Raad van Europa. Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om de beeldvorming daaromtrent enigszins recht te zetten. In de kranten werd dit rapport gepresenteerd als een rapport waaruit blijkt dat Nederland een probleem heeft. Ik ontken niet dat dit probleem er